

www.Ketab.ir

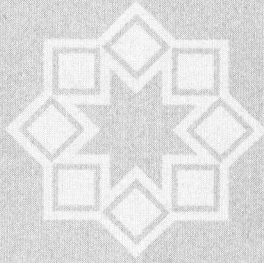
میرشنامه	: نجفی عمران، عبدالرحمن، ۱۳۶۰ -
عنوان قرارداد	: فرایند الاصول، برگزیده
عنوان و نام پدیدآور	: تلخیص جامع نموداری فرایند الاصول تدوین عبدالرحمن نجفی عمران
مشخصات نشر	: قم: انتشارات حقوق اسلامی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ج. ۳.
شابک	: دوره ۰۰-۱۳۸-۱۶۸-۹۶۴-۹۷۸؛ ج. ۱: ۰۰-۱۳۹-۱۶۸-۹۶۴-۹۷۸؛ ج. ۲: ۰۰-۱۴۰-۱۶۸-۹۶۴-۹۷۸؛ ج. ۳: ۰۰-۱۴۱-۱۶۸-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتاب حاضر خلاصه نموداری و به صورت پرسش و پاسخ کتاب فرایند الاصول شیخ مرتضی انصاری است.
مندرجات	: ج. ۱. قطع و طن - ج. ۲. برائت، تکفیر، احتیاط - ج. ۳. استصحاب، تعادل و ترجیح.
موضوع	: انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ ق. فرایند الاصول - پرسشها و پاسخها
موضوع	: Questions and answers -- osul - Fara'ed ol - Ansari, Mortaza ibn Mohammad Amin
موضوع	: اصول فقه شیعه - پرسشها و پاسخها
موضوع	: Questions and answers -- Interpretation and construction -- Islamic law, Shiites
شناسه افزوده	: انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ ق. فرایند الاصول، برگزیده
شناسه افزوده	: Ansari, Mortaza ibn Mohammad Amin - osul
رده بندی کنگره	: BP ۱۵۹
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۳۱۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۹۰۶۵۶۷

عنوان	: تلخیص جامع نموداری فرایند الاصول (جلد اول)
مؤلف	: شیخ مرتضی انصاری رحمته الله
تدوین	: عبدالرحمن نجفی عمران
انتشارات	: حقوق اسلامی
شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ: اول	: ۱۳۹۹
چاپ	: معراج
قیمت	: ۲۷۰۰۰ تومان

مرکز پخش: قم، خیابان ارم، پاساژ قدس، پلاک ۹۱
تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۴۴۲۰۰ www.hoghogheislami.com

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است. هرگونه برداشت جهت تهیه کتاب، جزوه، CD، فایل الکترونیکی، انتشار، بازنویسی، کپی، تکثیر، اسکن و PDF، عکس برداری و انتشار در فضای مجازی شرعاً و قانوناً مجاز نمی باشد و پیگرد قانونی دارد.

تلخیص جامع نموداری

فرائد الأصول

(جلد اول)

قطع و ظن

تدوین: عبدالرحمن نجفی عمران

استاد حوزه علمیه قم، دانشگاه بین المللی المصطفی ﷺ و دانشگاه شهید محلاتی ﷺ

انتشارات حقوق اسلامی

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۱۰	مقدمه
۱۱	مقصد اول: قطع
۱۳	چکیده مطالب
۱۵	قطع
۱۹	چکیده مطالب
۲۳	تنبيهات
۲۳	تنبيه اول: تجرى
۳۰	تنبيه دوم: قطع حاصل از مقدمات عقلی
۳۷	تنبيه سوم: قطع قطاع
۳۹	تنبيه چهارم: علم اجمالی
۴۰	مقام دوم: کفایت علم اجمالی در مقام امتثال
۴۳	مقام اول: کفایت علم اجمالی در اثبات تکلیف
۵۳	مقصد دوم: ظن
۵۵	چکیده مطالب
۵۹	مقام اول: امکان تعبد به ظن
۶۳	تعبد به امارات غیر علمی
۶۹	مقام دوم: وقوع تعبد به ظن
۷۶	چکیده مطالب
۷۹	ظنون معتبره
۷۹	بررسی امارات مستعمله برای تشخیص مراد متکلم
۸۰	حجیت ظواهر کتاب
۸۷	حجیت ظواهر نسبت به غیر مقصودین بالافهام

۹۸	چکیده مطالب
۱۰۰	اجماع منقول
۱۱۰	چکیده مطالب
۱۱۱	شهرت فتوایی
۱۱۴	چکیده مطالب
۱۲۰	خبر واحد
۱۶۳	نمونه سؤالات امتحانی حوزه علمیه
۱۶۵	خرداد ۹۳؛ الف
۱۷۱	شهریور ۹۳؛ ارتقایی
۱۷۷	شهریور ۹۳؛ تجدیدی
۱۸۳	شهریور ۹۳؛ تجدیدی
۱۸۹	خرداد ۹۴؛ الف
۱۹۳	مرداد ۹۴؛ تجدیدی
۱۹۸	مرداد ۹۵؛ ارتقایی و تجدیدی
۲۰۳	مرداد ۹۵؛ ارتقایی

پیشگفتار

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خير خلقه واشرف بريته محمد وآله الطاهرين عليه السلام و
اللعن على اعدائهم اجمعين من الآن الى لقاء يوم الدين.

در تقسیمی دین مبین اسلام، از سه بخش: عقاید، احکام و اخلاق برخوردار است و عقاید، همان
باورهایی است که فکر و اندیشه انسان، نسبت به اموری نظیر مبدأ، معاد، نبوت، امامت و عدالت و
صفات الهی را تشکیل می‌دهد و بر مسلمان، لازم است به آن ایمان آورده و معتقد باشد، اخلاقیات نیز
بایسته‌ها و نبایسته‌هایی را تشکیل می‌دهد که رعایت آن، سزاوار هر مسلمانی است و بخش احکام یا
فروع دین، وظایف انسان، در مقام عمل را تشکیل داده و باید‌ها و نبایدهایی است که لازم است انسان،
بدان عمل ورزد.

فهم و استنباط احکام، مقدمه عمل به آن است و انسان در زمان حضور امامان معصوم عليه السلام، از طریق
مراجعه به امام عليه السلام و پرسش مسئله از وی، به حکم آن دست می‌یابد، ولی بسیاری از مسائل در زمان
غیبت، اتفاق می‌افتد که حکم آن، از طریق کتاب و سنت بیان نشده و بر مجتهد، لازم است به استنباط
احکام مسئله نشسته و از طریق اصول و قواعد کلی موجود در کتاب و سنت، حکم آن را به دست آورد،
چنان‌که در روایاتی آمده است «عَلَيْنَا الْقَاءُ الْأُصُولُ وَعَلَيْكُمْ التَّفَرُّعُ»^۱.

علم فقه، عهده‌دار مباحثی است که جهت استنباط احکام شرعی، از آن کمک گرفته می‌شود و
اصول فقه، قواعد کلی واقع‌شونده در طریق استنباط را بحث می‌کند، از این رو بدون تسلط بر علم «اصول
فقه»، استنباط احکام و رسیدن به قله اجتهاد، امری نشدنی است.

۱. وسائل الشیعة، ج ۲۷، ص ۳۵، ح ۳۳۲۰۲.

اهمیت دانش اصول فقه، از آن جهت است که چنین دانشی، نظیر علم منطقی است و همان گونه که بدون تسلط بر علم منطق، نمی توان به حل مشکلات علوم عقلی نشست و گره از معضلات آن گشود، بدون تسلط بر علم اصول فقه نیز نمی توان به استنباط احکام شرعی و تدبیر در متون نقلی دست یافت. یکی از کتاب هایی که در اصول فقه نوشته شده و مدت ها کرسی درس عالی ترین سطح حوزه را به خود اختصاص داده است «فرائد الأصول» شیخ انصاری رحمته الله است که در نوع خود بی بدیل بوده، از این رو شرح ها و حواشی مختلفی بر آن نوشته شده و بسیاری از محققین و مدققین علم اصول، به شرح و توضیح عبارات و دقت در فهم مفاهیم آن پرداخته اند.

از آنجایی که کتاب رسائل شیخ انصاری رحمته الله یکی از کتب درسی در حوزه و دانشگاه به شمار می رود و فهم هر کتاب درسی، در دنیای کنونی نیازمند به وسایل کمک آموزشی نظیر شرح، تبیین مطالب، جزوه و... است، حقیر پس از آن که کتاب فوق را به مدت ده سال در مراکز مختلف علمی قم، نظیر موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمته الله، مدرسه فیضیه، مدرسه موسی بن جعفر علیه السلام و... تدریس نمودم، به نوشتن شرحی در قالب پرسش و پاسخ، به همراه نموداری بودن مطالب، روی آورده ام که از مزایای زیر برخوردار است:

ا. شرحی روان بر تمام ابحات کتاب فرائد الأصول است و از تمامی مطالب کتاب برخوردار هست.
ب. مطالب کتاب، به صورت پرسش و پاسخ ارائه شده و نوعی سهولت در یادگیری به شمار می رود.
ج. پس از چند دوره تدریس به مرحله تدوین درآمده، از این رو به نظر می رسد که مورد مذاقه قرار گرفته و اشکالات موجود در آن، در نهایت قلت باشد.
د. در آغاز هر قسمت، چکیده مطالب آن ذکر شده است.

و. در پایان هر جلد از کتاب، به سؤالات امتحانی چند سال اخیر حوزه های علمیه پاسخ گفته شد.
از آنجایی که هر نوشته ای از اشکالاتی برخوردار است، از همه عزیزان خواستارم در صورت مشاهده هرگونه اشکالی، بر حقیر منت نهاده و از باب «الْمُؤْمِنُ مِرَّةً الْمُؤْمِنُ»^۱ آینه ای گردند که عیوب ما را بیان می کنند و آن را به ما هدیه می دهند تا در چاپ های بعدی کتاب، به رفع آن بپردازیم و اشکالات کمتری مشاهده گردد.

در پایان از مدیریت محترم انتشارات حقوق اسلامی، جناب آقای «مهدی دهقانی گلستانی» و دیگر

کارمندان آن انتشاراتی، کمال تقدیر و تشکر را دارم که زحمات فراوانی در زمینه چاپ آثار حقیر و عرضه آن به جامعه علمی کشور، کشیده‌اند و ثواب این مختصر را به ارواح حضرات ائمه معصومین علیهم‌السلام، فاطمه معصومه (س)، اساتید خویش، حضرات آیات عظام مسلم ملکوتی تبریزی، ابوالحسن ایازی، محمد فاضل استرآبادی و سید حسین موسوی آملی و همچنین روح پدر و مادر خویش رحمته‌م‌الله و تمام عزیزانی که از دنیا رفته‌اند و برگردن حقیر حقی دارند، هدیه نموده و از خداوند متعال، علودرجات آنان را خواستارم.

حوزه علمیه قم

عبدالرحمن نجفی عمران سنگچالی

۱۳۹۸/۱/۴

مقدمه

پرسش و پاسخ

۱. [?] اقسام حالات مکلف را بیان کنید؟

- ا. شک.
- ب. قطع.
- ج. ظن.

۲. [?] وظیفه مکلف هنگام شک را بیان کنید؟

رجوع به اصول عملیه که همان قواعد ثابت برای شک در مقام عمل است.

۳. [?] اقسام اصول عملیه را بیان کنید؟

- ا. استصحاب؛ در صورتی که شک مکلف، دارای حالت سابقه یقینی باشد.
- ب. تخییر؛ در صورتی که شک مکلف، دارای حالت سابقه یقینی نبوده و شک در مکلف به باشد و احتیاط نیز ممکن نباشد.
- ج. احتیاط؛ در صورتی که شک مکلف، دارای حالت سابقه یقینی نبوده و شک در مکلف به باشد و احتیاط، ممکن باشد.
- د. برائت؛ در صورتی که شک مکلف، دارای حالت سابقه یقینی نبوده و شک در اصل تکلیف باشد.